

SISZÁNTÓ

ELŐFIZETÉSI ÁRA
 A kiadóhivatalban átvéve.
 Egész évre 16 k.
 Negyedévre 4 "
 Helyben hához hordva.
 Egész évre 20 kor.
 Negyedévre 5 "
 Vidékre postán szállítva.
 Egész évre 24 kor.
 Negyedévre 6 "
 Egyes szám ára 8 fillér.

*Politikai
 napilap*

Megjelenik minden nap, a hűtő és
 ünnep utáni napok kivételével.
 Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Nagyvárád, Szilágyi Dezső-u. 8.
 A szerkesztőség kéziratok vissza-
 adására vagy megörzészére nem
 vállalkozik.
 Előfizetések és hirdetések a kiadó-
 hivatalhoz intézendők.

XX. évfolyam 223. szám. Nagyvárád. Szombat 1914 Szeptember 26.

A világháború.

Franciaország harcterein nincs döntés.

Budapest, szept. 25. (Cenz. táv.) Berlinből táviratozzák: A nagy főhadiszállásról jelentik szeptember 14-iki kelettel:

Ma a nyugati harctéren általában nem voltak lényegesebb eredmények. Egyes részletharcok a németekre kedvező kimenetelű voltak. Belgiumból és a keleti harcterről újabb hírek nincsenek.

Páris ostroma megkezdődött.

Budapest, szept. 25. (Tud. cenz. táv.) Párisból telegrafálják: **Hivatalos jelentés szerint Páris körül a harc mindinkább ostromszerű**

Jelleget ölt, a mi megmagyarázza a lassu előhaladást.

Angol elismerés a német tengerésznek.

Budapest, szept. 25. (Tud. cenz. táv.) Londonból jelentik: A Times hosszabb cikkben fejtegeti, hogy a tengeri harcokban a mentést kisebb járművekre kell bízni, mert a cirkáló a legnagyobb veszélybe juthatnak. A lap elismeri a német tengerészeti hirszolgálatának nagyszerűségét.

A francia bank felfüggesztette a fizetést.

Páris, szept. 25. Berlinen át jelentik, hogy a Credit Lyonnais a kormánya rendeletére **felfüggesztette a holnap esedékes félévi részosztalék kifizetését.** (A min. eln. sajtóosztályából.)

ket a balkán háboruban zsákmányoltak a szerbek.

Franzenhalban szerb komitácsi martalócok elhajtották a békés és hazafias [németek marháit és több tuszt vittek magukkal a nemzetközi jog ellenére. Egyébként megállapítható, hogy

nem a szerb katonaság garázdálkodott, hanem a komitácsik ott, ahol a reguláris hadsereg nem ellenőrizhette őket.

Ennek oka főként az, hogy e vidék lakossága nagyobb részben szerb. Általában azt beszélnek úgy szerb hadifoglyaink, mint e vidék lakói, hogy

a szerbek is respektálják a hadifoglyokkal szemben a nemzetközi jogot. Jól bánnak a mieinkkel, főként a tisztekkel.

Ez talán meg fogja nyugtatni azokat, akiknek hozzátartozója szerb hadifogságba esett. A komitácsik azonban kegyetlenek és martalócok.

Fegyencbando garázdálkodik Szerbiában.

Budapest, szept. 25. (Saját tud.) A M. T. I. jelenti, hogy a bécsi Reichpostnak írják Szófiából: Az ujszerbiai krucsevói kerületben egy fegyencbando körülbelül ötven-hatvan falunak a lakosságát elfogdosta, Krucsevóba vitte és ott leöldösték.

Csángók

az orosz hadseregben.

Aradról jelentik a M. T. I.-nak: Az Aradra érkezett sebesültek között lévő egyik tartalékos hadnagy, aki a polgári életben tanár, elmondta, hogy az ő szakasza az északi harctéren 34 orosz katonát fogott el. A fogoly orosz csapatból kilépett egy katona s elmondta ékes magyar nyelven, hogy Simon István a neve és a bukovinai

Megsemmisült a Szerb Szumadia divízió.

Budapest, szept. 25. (Saj. tud.) A M. T. I. jelenti: **A Szumadia divízió, mely a megsemmisített Timok-divíziót**

helyettesítette, teljesen megsemmisült. Ez Szerbiában nagy meglepetést keltett.

A komitácsik garázdálkodtak a Szerémségben.

Róma, szept. 25. Győzelmesen halad előre seregünk Szerbiában. A Szerémség lakói ma már nevetve beszélnek a szerbek szégyenletes, kudarcos végződött kirándulásáról, amely vesztüket okozta Horvátországban. Mitrovica s Klenák között Jarakon, továbbá Batajnicán, Ópázuán s Ujpázuán nyoma sincs már a visszavert szerbek kirándulásának.

A lakosság visszatért falvaiba s büszkeséggel szemléli, hogy csapataink mily biztonsággal adják vissza a vizitet a szerb szomszédnak. Egyébként a szerbek itt időzésének alig van látható nyoma. Csupán az ópázuai állomáson látható a shrapnellövedékek nyoma, a vasuti távirátó törtek össze a szerbek. Batajnicán raboltak ki néhány házat az Ujpázuán égett le egyikét ház. Batajnicán túl gyakoriak a lőárkok. Apró földturások, amelyeket a gránátok vájtak. Itt török bombákat is találtak, amelye-

Főraktár: Nagy-Várád Kosuth Lajos-u. FEKETE SAS épületben.	<h1>Turul-cipő</h1> <p>Elsőrangú, elegáns és jutányos.</p>	Főraktár: Nagy-Várád Kosuth Lajos-u. FEKETE SAS épületben.
--	--	--

Hadikfalváról egy héttel ezelőtt. költözött el Besszarábiába, ahol az oroszok most kiutasítás helyett besorozták katonának. Simon István elmondotta még, hogy az orosz csapatokban igen sok osztrák-magyar alattvaló küzd kényszerűségből ellenünk.

Románia nem engedi át az orosz csapatokat Szerbiába

Budapest, szept. 25. (Tud. cenz. táv.) Bukarestből táviratozzák: Az orosz követ tiltakozott az ellen, hogy Románia nem engedi meg a Dunán orosz csapatoknak Szerbiába való szállítását. A román kormány az orosz tiltakozást visszautasította.

Hindenburg napiparancsa.

Berlin, szept. 25. A Wolff-ügynökség jelenti: A keleti sereg főparancsnoka Hindenburg tábornok ma a VIII-ik hadsereg katonáihoz a következő napiparancsot bocsátotta ki:

Uj babérokkal öveztetek zászlóitok köré a hét napig tartó csatában a mazuri tavak ingoványainál és több napon át tartó kiméletlen üldözés közben Littauenen keresztül messze, túl az orosz határon nemcsak megvertétek a két Kelet-Poroszországba betört ellenséges hadsereg utolsóját, amely a 2., 3., 4. és 22-ik hadtestből, valamint a szi-bériai hadtestből, az I. és V. lövészbri-gádból, az 53., 54., 56., 57. és 76. tartalék hadosztályból; az 1. és 2. gárdatartalék hadosztályból és az 1. és 2. gárdalovashadosztályból álló Wilna hadseregből állott, hanem le is tiportátok. Eddig több zászlót, körülbelül 30,000 meg nem sebesült foglyot, legalább 150 ágyut, gépfegyvert, lőszerosztagot s számos hadi járművet számláltunk össze. A nagy kiterjedésű csatamezőn a hadizsákmány mennyisége azonban még mindig növekedik. A ti harci készségeiteknek, bámulatra méltó menetelési eredményeiteknek és ragyogó bátorságotoknak köszönhető mindez. Tisztelet legyen érte Istennek, aki velünk lesz továbbra is. Éljen Őfelsége a császár és király! (A miniszterelnökség sajtóosztályától.)

Német cirkáló bombázza Madrast.

Budapest, szept. 25. (Tud. cenz. táv.) Londonból táviratozzák: Az Emden német cirkáló bombázta Madrast. Felrobbantott két olajtartályt. Az erődök viszonzták a tüzelést, mire az Emden eloltotta lámpáit és eltűnt a sötétségben.

Japán megszállott három kínai szigetet.

Budapest, szept. 25. (Saj. tud.) New-yorkból jelentik a M. T. I.-nak, hogy Japán Kiaocsau közelében három kínai szigetet megszállt. Japán kijelentette, hogy Kiaocsau elfoglalásával visszaadja Kinának a szigeteket.

Az Unióban ez a foglalás nagy nyugta-

lanságot keltett, azért Anglia felelősséget vállalt Japánért. A kínai kormány protekturátusát kérte a háboru tartamára. A japán kormány még nem válaszolt.

Hollandia hadikészülődése.

Budapest, szept. 25. (Tud. cenz. táv.) Amsterdami távirat jelenti, hogy a kormány behívta a tengerészeti milícia negyedik és ötödik korosztályát.

Az angol tengerészeti misszió elhagyta Konstantinápolyt.

Budapest, szept. 25. (Tud. cenz. táv.) Konstantinápolyból táviratozzák, hogy eddig 250 angol alattvaló hagyta el a török fővárost. A tengerészeti misszió, mely szintén elutazott Konstantinápolyból, lemondott arról, hogy a szultánnál és nagyvezérnél bucsuzásra megjeljen.

Krobatin kihallgatáson a királynál.

Bécs, szeptember 25. (Saját tud.) A M. T. I. jelenti, hogy Krobatin kö-

zös hadügyminiszter, ma kihallgatáson jelent meg a királynál. Teleszky János, báró Harkányi János és báró Hazai Samu is Bécsbe érkeztek.

A görög flotta.

Budapest, szeptember 25. (Cenz. táv.) Athénből táviratozzák, hogy a görög flotta legközelebb nagy manővereket tart, melyeken a király is részt vesz a Lemnos csatahajón.

Olaszország nem közvetíti a békét.

Budapest, szeptember 25. (Cenz. táv.) Római jelentés szerint a félhivatalos Stefani-ügynökség a következő kommunikét közli: Egy milánói lap hire, amely szerint Olaszország kezdeményezésére a francia és az olasz kormány tárgyalásokat folytat Olaszországnak a háboruban való intervenciója dolgában, — teljesen alaptalan.

Hogy menekült meg Györgye herceg?

Tankosics őrnagy védte meg a magyar golyóktól. Egy főhadnagy levele a menyasszonyához.

Egy nagyváradi uri leány, akinek a nevet saját kérésére hallgatjuk el, levelet kapott a vőlegényétől, egy Péterváradon szolgáló főhadnagytól. Ilyen levelet a rendes, nyugalmas béke idejében finom, monogrammos, illatos papirosra írják, de a főhadnagy bizony csak egyszerű, durva csomagoló papír darabon küldött üdvözetet. Máskor a gyöngéd érzelmek dominálnak a vőlegény által írott sorokban, most azonban minden második szó vér és halál.

A kisasszony szíves volt rendelkezésünkre bocsájtani a levelet, a melynek egy-egy része rendkívül érdekes adatokat tartalmaz.

A főhadnagy jelenleg a diadalmasan előre nyomuló seregünkkel tart Kragujevac, vagy Nis felé. Szerb földön hadakozik és hozzájárul ahhoz a nagy munkához, amelynek eredménye Szerbia teljes letiprása, megsemmisítése lesz.

A levél rögtön a megszólítás után rátér a háboru mozzanataira. A legelső sor így hangzik:

„A katonáim fegyvereinek csöve még forró a tüzeléstől. A sebesültjeinket most kötözik. Idehallzik egy-egy nagy sóhaj-tás, vagy fájdalmas sikoltás . . .”

Szinte a mámoros boldogság érzéseivel írhatta ezeket:

„Két óráig állották a szerbek a mi támadásainkat. Csak két óra hosszúig. Aztán futottak. Mi utánuk. Rengeteg ellenség hullott a földre. A mi fiaink, ezek az

áldott jó fiuk kacagva, sirva az örömtől üldözték őket. Ez a legfinessebb érzés amikor tudjuk, hogy győztünk, hogy erősek és bátrak vagyunk . . .”

A levél ezután elmondja azt a három napos előnyomulást, amelyről az összes lapok beszámoltak. Az elfoglalt és megszállott városok neveit is megírta a főhadnagy, de a tábori posta cenzura erős tintaceruzával kihuzta őket.

Legérdekesebb György herceg menekülése, illetve megsebesüléséről írott rész:

„Mintegy 300 lépésnyire közelítettük meg a szerbek hadállását. Állandóan tüzeltünk és mentünk előre. A parancs az volt, hogy az ellenséget feltétlenül ki kell verni. Mikor 200 lépésnyire lehettünk elhangzott a várva várt vezényszó; Szuronyt szegezz! Roham.”

„Tiszta magyar fiukból állott a századom. Ezek a gyerekek a rohamra teljesen megvadultak. Csuhaj! Hurrá és Előre! Azután „Megállj, megállj, kúya Szerbia.” Ezeket zugta, kiáltotta, énekelte az egész század.

„Valami rettenetes zürzavar kezdődött. Nem lehetett a hangokat megkülönböztetni. Csak néha ordított fel valaki. Ezt megszúrták. Sokan, a mieink közül puskatussal verekedtek, sokan pedig fegyver nélkül, csak a szuronyt tartotta a kezébe. Ember ember ellen harcolt. Mindenki ölt és mindenkit megölhettek volna.”

„Negyedórát tartott ez a borzalmasan szép „tánc”. Akkor a szerb csapat megbomlott. Sokan hátat fordítottak és menekültek.”

HOLLANDY, PAPP ÉS VELITS

Telefon 956. sz.

műbutor-, portál- és épület-asztalosok lakberendezési vállalata Fűzesfa-telap 7. sz. Uj vashidő mellett.

Gépek villanyerőre felszerelve. — Készítünk teljes lakberendezéseket, kávéház, vendéglő és egyéb üzletek teljes felszerelését, ugyszintén kapuzatok és épületmunkákat.

Teljes konyha- és előszoba-berendezéseket raktáron tartunk.

Tervekkel és rajzokkal kívánatra díjtalanul szolgálunk.

„Ekkor egy fiatal 26—27 éves tiszt ugrott elő és ordítva parancsot osztogatott. Egyik zászlósnak rálőtt, de nem talált. A mi katonáink látták, hogy magasrangu tiszt lehet, egyszerre százan rohantak rá. Látna ezt, egy idősebb szerb odaugrott, valamit mondott a fiatalnak, majd elébe állt és a testével fedezte. Egy perc sem telt bele holtan bukkott le. A zászlósnak most jól célzott. Ekkor aztán megtudtuk, hogy ki az a fiatalember. **György herceg volt,** de aztán gyorsan eltűnt a veszélyes helyről. Megfutott a katonáival együtt.

Eddig szól a levél, illetve a levélnek a háborúra vonatkozó része. Érdemesnek találtuk a feljegyzésre, mert nem a mindennapi esetek közül való az, amikor a magyar bakák szerb hercegre vadászhatnak. S kiegészíti a levelet az a hivatalos távirat, hogy György herceg — hogy is mondjuk csak — hátulról sebesült meg. Azt is magyar bakától kapta. Mikor elszaladt a magyarok elől.

Csak azt nem tudni, hány nappal kapta a nagy szájhős herceg ezt az — izé — hátulsó lövést azután, hogy a Szerémség királyává nevezte ki magát?

Felhívás a polgárőrséghez.

Gyűlés a rendőrségen.

A rendőrség ezúton hívja fel a polgárőrség tagjait, hogy ma, szombaton délután 5 órakor a rendőrségi épületben megjelenni sziveskedjenek.

A ma délutáni polgárőrségi gyűlésre meghívják az osztályok parancsnokai az A., B. és C. csoportok minden tagját. Hosszabb megbeszélések lesznek a gyűlés tárgyai, meg az új, az októberi őrségi és szolgálati beosztás. A gyűlés színhelye a polgárőrség eddigi rendes gyülekező és előadási terme lesz.

A polgári őrség eddigi szerepéről csak dicsérőleg nyilatkozhatunk. Nehéz, fáradságos feladatuknak hazafias lelkesedéstől áthatva feleltek meg. Legnagyobb dicséretet azonban maga a helyzet mond reájuk azzal, hogy a város rendje, biztonsága ép olyan mint mikor a teljes rendőri legénység teljesített szolgálatot.

A mai gyűlés, a szolgálati idő megállapítása alkalmából ajánljuk az illetékesek figyelmébe, hogy az éjjeli szolgálati idő kérdésén behatóan tárgyalják meg.

Az éjjeli szolgálat a polgárőrség feladatai között a legsúlyosabb. Legkevesebb négy-öt órai éjszakai nyugalmába kerül a polgárőrnek, aki e mellett tulnyomó esetben nappal önhivatalában robotol. Vegyük még ehhez az embernek reggel és este társadalmi kötelességekkel megrabolt idejét, vegyük az időjárás kellemetlenségeit s veszélyeit: tisztán áll előttünk az éjszakai szolgálat terhes volta.

Nem megriasztásképpen mondjuk ezt, hiszen a lelkesedés tüze mindnyájunk szívében ég, hanem megfontolásul. Az a néhány kilépés, ami történt, jórészt az éjjeli szolgálat súlyossága miatt volt.

Könnyíteni kell tehát a polgárőrökön. Mindenekelőtt úgy hisszük, hogy célszerűbb lenne, ha egy-egy ember állandóan egy azon órában teljesítene szolgálatát: így legalább előre egész életrendjüket beállíthatják. Másik, ami szükséges lenne, hogy egy személy csak minden második éjjel, vagy más beosztás szerint, de semmi esetre sem minden éjszaka tegyen szolgálatot. A fentebb adott viszonyok indokolják ezt.

Államsegély

a katonák családjai részére.

Nagyvárad város polgármestere folytatólag a következőket hívja fel, hogy az államsegély felvételére jogosító könyvecskék átvétele végett jelentkezzenek:

Felhívom Molnár Lajosné, özv. Szilágyi Jánosné, Kiss Sándorné, Dvorzsák Eduárdné, Szabó Zsigmondné, Hartman Jenőné, Pagn Jánosné, Sós Jakabné, Tokai Istvánné, Steiner Mórné, November Farkasné, Bah Sándorné, Zoltán Simonné, Molnár Józsefné, Makai Sándorné, Mihelstetter Mórné, Bornemissza Jánosné, Hana Józsefné, Tornbak Ernőné, Csóra Sándorné, özv. Cseki Mihályné, Hotya Sándorné, Izsák Adolfné, Gyulai Mihályné, Gitter Arminné, Blau Antalné, Hajós Gézáné, Vitéz Józsefné, Grünfeld Záli, Papp Imréné, Veres Gáborné, Kiss Györgyné, Kis Mihályné, özv. Varga Lajosné, Kronener Hermanné, Vigyikán Jánosné, Kubát Józsefné, Tóth Józsefné, Kovács Andrásné, Mezei Mihályné, Major Jenőné, Belne Anna, özv. Kardos Ignácné, Budai Tógyerné, Klein Arminné, Révész Jánosné, Grünberger Mórné, Rostás Róza, Papp Dánielné, Kanalas Jánosné, Szodorai Jánosné, Csigai Sándorné, Kós Józsefné, Friesz Jánosné, Iványi Ferencné, Görög Lászlóné, Salánkai Imréné, özv. Török Mihályné, özv. Dombi Lajosné, Liszka Gizella, Hegedüs Mari, Mikler Jolán, özv. Tezserán Demeterné, Dávid Józsefné, Klein Dávidné, Kenéz Sándorné, Tóth Istvánné, Jórdán Sándorné, Hirsman Dezsőné, Klein Mártonné, özv. Konkoly Lajosné, Zenovits Lajosné, Fazekas Sándorné, Farkas Józsefné, özv. Berger Mayerné, Fejes Sándorné, Grünvald Ignácné, Petrika Lőrincné, Kóica Istvánné, Bóka Etelka, özv. Csóra Tógyerné, Fülöp Benjáminné, Traba Mihályné, Biró Istvánné, Kis Lajosné, özv. Kis Zsigmondné, Hazringer Jánosné, Barna Sándorné, Magyar Juliánna, Vincez Andrásné, Beringye Flóra, Babechler Mária, Czákó Lajosné, Ekstein Alfrédné, Grünfeld Ignác, Dávid Gyuláné, özv. Varga Györgyné, Antalfi Károlyné, Lenics Gézáné, Tötös Imréné, Sen Jánosné, Szabó Józsefné, Farkas Gyuláné, Schvartz Edéné, Szabó Mihályné, Eilender Józsefné, Vandrú Istvánné, Kapus Sándorné, Kimpán Jánosné, Majoros Dénesné, Nagy Sándorné, Jenei Imréné, Oláh Jánosné, özv. Veisz Gáborné, Veres Lászlóné, Nagy Sándorné Krisztina-utca 2. Nyerges Józsefné, Nagy Gábor, Kis Károlyné, Ovári Gyuláné, Ovári Istvánné, Erdélyi János, Onucz Jánosné, Korda Sándorné, Szántó Imréné, özv. Gabányi Alajosné, Molnár Mihályné, Kovács Imréné, Cservenka Jánosné, Krámlai Józsefné, Erdős Imréné, Bogdán Károlyné, ifj. Csordás Józsefné, özv. Pávai Istvánné, Balázs Józsefné, Kis Józsefné Malom-u 7., Kovács Ferencné, Simsik Jánosné, Metrick Ferencné, özv. Kród Sámuelné, Biatóczki Lajosné, Belezai Istvánné, Vas Györgyné, Turák Istvánné, Müller Jánosné, Kövesdi Zsuzsa, özv. Zagyva Józsefné, özv. Papp Bálintné, Ornstein Dávidné, Koszta Jánosné, Polgári Lajosné, Papp Imréné, Szabó Józsefné, Dobozi Károlyné, Turbucz Mártonné, Ornstein Izidorné, Tikos Bálintné, Popa Jánosné, Klein Mórné, Kőrösi Julcsa, Lakatos Julcsa Argyelán M.-né, Grósz Lajosné, Neuman Adolfné, Tyirla Demeteraé, Veres Lajosné, Szántai Lajosné, Mogyorósi Mária, Tripa Györgyné, Kőteles Péterné, Mester Sándorné, Mann Emilné, Tóth Elekné, Schvartz Ignác, Stófer Jánosné, Orbán Józsefné, Mester Sándorné, Görögoldal, Papp Jánosné, Vas Istvánné, Varga Mari, Reiter Gyuláné, Rifold Sámuelné, Csöke Imréné, Zámbo Józsefné, özv. Halicki Sándorné, Ungvári Margit, Marsovszki Lászlóné, Nyitrai Gyuláné, Rozsnai Ferencné, Szép Jakabné, Hegyesi Jenőné, Rác Károlyné, Lakó Mihályné, özv. Osterreich Mórné, Orbán Sándorné, Sári Lőrincné, Técsi Kata, Fazekas Józsefné, Herr Sámuelné, Deutsch Lipótné, Nagy Sándor nagyváradilakosokat, hogy államsegély fizetési könyv-

vecskék átvétele céljából azonnal jelentkezzenek.

Nagyvárad, 1914 szeptember 25.

Rimler Károly,
polgármester.

Adományok a Veres-Kereszt céljaira.

Aranyat—vasért.

Nagyvárad város főispánjához ujabban a következő arany és ezüst tárgyakat adományozták a Vörös-Kereszt-Egylet javára.

Sepsy Mariska két aranygyűrű, ugyanez négy korona készpénz. Sepsy Erzsébet egy aranygyűrű, ugyanez négy korona készpénz. Dr Krüger Aladárné egy aranygyűrű, két ezüst gyűrű, két aranykereszt és 20 korona készpénz. Orosz Péter két aranygyűrű, egy arany zsuzsu, egy ezüst óra, egy ezüst gyűrű, egy ezüst pénz. Özv. Bágya Ferencné és Nagy Zoltán husz korona készpénz. N. N. egy arany karkötő. Rác Lajosné egy ezüst óra, egy ezüst szivarvágó, két kis ezüst függő. Grünfeld Ignácné egy arany medallion. B. M. egy ezüst lánc, két aranyfüggő. Lichtmann Mórné egy kettősfedelű aranyóra. Koltay Győzőné egy ezüst karkötő és tíz korona készpénz. Koltay Kornélné öt korona készpénz. Biró Eszter egy ezüst karkötő. Koltay Kornélné egy aranygyűrű, két aranyfüggő, egy arany sziv, egy ezüst lánc, egy ezüst karkötő. Özv. Velyászkgyuláné két aranygyűrű. Boócz Gézáné egy arany medallion. Botházi Lajos egy ezüst óra. Csuvinnán Andor két aranygyűrű. Dr Grósz Menyhért három aranygyűrű. K. I. 1 arany karkötő. Sipos Antal 3 aranyfüggő két ezüstkarika, egy ezüstbross, Till Emma egy ezüst óra. Maleczanek Rózsi egy aranygyűrű. Özv. Kasza Antalné és Vass Mariska két aranygyűrű, egy arany medálkeret, két aranyzsuzsu. Diamandi Cica egy aranygyűrű. Gréger Irénke egy ezüstlánc és hat korona készpénz. Kvatkovszky Mariska két ezüstlánc, egy aranybross, egy ezüstzsuzsu. Puskás Béláné két aranygyűrű és hat korona. Szűcs Gézáné tíz korona készpénz. Bognár Lilli tíz korona. Helmár Agoston tíz korona. Nagy Gusztávné és Nagy Ilonka két aranygyűrű, egy aranymedallion, egy aranykarkötő, három ezüstkarkötő. Morgenstern Boriska két aranygyűrű, egy ezüstgyűrű, egy ezüstzsuzsu. Balogh Margit egy aranygyűrű, egy aranykereszt. Kampf Mellina egy aranykarperec. Racsok József egy aranymedál, hat aranyfüggő, öt ezüst pénz. Seress Heléna egy aranygyűrű. Sdávich Katalin egy aranygyűrű. Steuer Irén egy aranygyűrű, három aranyfüggő. Rózsa Berta egy ezüstlánc és öt korona készpénz. Mandák Gyuláné hat korona készpénz. Menkesz kapitány hat korona készpénz.

Kérelem hölgyeinkhez!

A Jobbkéz egyesület felhívása.

Nagyon kérjük a Jobbkéz egyesület hölgyeit, sziveskedjenek oda hatni, hogy a gondozások alatt álló kórházakban értekezzenek az ottani orvossal, hogy mit vigyenek orszonnára és hány órák? addig is — az eddigi orvosi vélemények szerint — kávé, tejet, teát, fehér kenyeret vagy kalácsot, mivel az a betegek táplálásának szempontjából legfontosabb — legyenek szivesek vinni. Azonkívül felkérünk minden iskolát, egyesület, háziasszonyokat, hogy miután egész nagyban kell tétést készítenünk és a Vörös-Kereszt fehérenemű osztálya nem sokára át fog költözködni, legyenek szivesek az ott összegyűlt rengeteg tétéshez való anyagot tetszés szerint elvitetni.

Értesültünk, hogy ivekkel járnak hölgyek a városban és a fehérenemű osztály részére pénzt kéregetnek. Figyelmeztetjük a tisztelt közönséget, hogy a Jobbkéz egyesület soha sem bocsátott ki semmiféle ivet.

Veszteségeink a harctereken.

A hadügyminiszterium által a csatatereken elhalt, vagy megsebesült katonákról kiadott Veszteség kimutatás legújabb 14. számából folytatólag közöljük a 37. ezredben előfordult sebesüléseket és halálozásokat, megjegyezvén, hogy a bennünket közelebről érdeklő más ezredből senki nincs a kimutatás ezen számában feltüntetve.

A 37. ezred vesztesége a kimutatás lezárásáig a következő:

Csapó Lajos tiz. Gyoma, mh, Csikos Mihály tiz. Nagyszalonta, mh, Csoka, s, Csora Iván, s, Csorba Miklós, s, Csorvási László, s, Csüllög Mihály őrv. s, Csurba Basilius, s, Czencz Kratschun, s, Czigány Demeter, s, Czikor Péter, s, Czirják István tiz. s, Czizza, s, Darabán Ferenc tiz. s, Daróczy, s, Dát György, s, David Pál, s, Deliman Valentin s, Dem Péter, s, Deutsch Izidor, s, Domocza György dobos, s, Doneze Filimon, s, Donner István eő. s, Dubovan János, s, Dudin Ignác tiz. s, Elek Lajos tiz. s, Ellenés György, s, Ellenés Tódor, s, Erdős József szkv. Báránd, mh, Erdős Lajos, s, Faur Mihály, s, Faur Kratschun, s, Fazekas Ferenc, s, Fehér, s, Fekete János Fugyi, mh, Fekete Károly őrv. s, Felföldi Sándor pótt. mh, Ferber Lajos tiz. s, Ferber tiz. s, Fodor G. Ferenc, s, Fodor László őrv. s, Fraunhoffer Fülöp, s, Furik, s, Futó Sándor szkv. s, Gajdács János, s, Gál Dezső eő. s, Gál György, s, Gál, s, Ganca Konstantin Lungosora, mh, Garai Pál, s, Gavrilás György, s, Gazdag, s, Géczy, s, Gib György, s, Girdán János, s, Greg, s, Guller Tódor, s, Gyarmán, s, Gyemis Gábor, Gyékényes, s, Gyenics Gábor, s, Hadisan Gábor, s, Hajdu Demeter, s, Hajdu Mihály, s, Halász Imre, s, Halgatyina Mihály, s, Harsányi Mihály, s, Has Basilius, s, Hencz Miklós, s, Hlojzen István, s, Hoducz Mózes, s, Homoki János, s, Homonai János, s, Hornok János, s, Hornung József őrv., s, Hortye Antal Biharrossa, mh, Horváth Mihály, s, Hudi, s, Huple, s, Ilucza János, s, Istók, s, Janicsék Sándor szkv. s, Jank Simon őrm., s, Jernő Flórián, s, Juhász György Gyula, mh, Kabai Károly szkv., s, Kádár Gábor, s, Kadlec Tamás, s, Kána, s, Karácsonyi Demeter, s, Karácsony, s, Karalyos János tiz., Nagyrábé, mh, Keleti József, s, Kenéz István, s, Kertmegi Sándor őrv., mh, Kingye Demeter Vaskóh, m, Kiss Sándor szkv. s, Kiss Basilius, s, Kiss B. János őrv., s, Kobil János Bokorvány, mh, Koezan Gyula, sebesült, Koczor Károly szakaszvezető, s, Konez János, s, Kormány Károly, s, Kornyi Éliász, s, Koraj Terentius, s, Kovács Albert őrm., s, Kovács Sándor Sarkad, mh, Kovács Sándor, s, Kovács János, s, Kovács őrm., s, Kozma János, s, Kozma Péter, s, Kraesun János, s, Kratschung Tivadar, s, Krecz László eő. s, Krisan Demeter, s, Kriszte Péter, s, Ladány Károly szkv. s, Lakatos Sabos Kardó, mh, Laszk Tivadar, s, László Ferenc eő. tiz. s, László János szkv. s, Laza Konstantin, s, Lazar Péter Csujafalva, mh, Leimdörfer őrv. s, Lisztes Ferenc, s, Lisztes Mihály tiz. s, Lovátka Károly, s, Lukács Tivadar, s, Lukus Péter, s.

(Folyt. köv.)

„The Roosewelt Schoe“
amerikai cipők
12.50 és 16.50 kizárólag

Reichard Dezső
cégnél

Rákóczi-ut Orsolya zárda
épületében kaphatók.

Vonatok közlekedése.

A háboru miatt a máv. vasutak vonalára az igazgatóság ez évi október 1-én nem léptet életbe új u. n. téli menetrendet, hanem a mostani nyári menetrendet tartja továbbra is érvényben. Azonban egyelőre csak a menetrend egyes vonatait tartja üzemben s erre vonatkozólag a nagyvárad kereskedelmi és iparkamara a következő értesítést bocsátotta ki:

A m. kir. államvasutak igazgatóságának 250962—914. sz. átirata alapján van szerencsénk a kamarai kerület közönségét értesíteni, hogy a m. kir. államvasutak vonalain a jelenlegi rendkívüli viszonyok folytán f. évi október 1-én új menetrend nem lép életbe, hanem a f. évi május 1-én életbeléptetett nyári menetrend érvénye a jövő év április 30-ig kiterjesztetik, a vonatok egy részének megszüntetésével. Egyelőre azonban csupán a korlátolt polgári személyforgalom tartatik csak fenn és pedig a következő vonatokkal:

Budapest—Nagyvárad—Kolozsvár között:

Budapestről indul személyvonat reggel 8.20, Nagyváradra érkezik délután 3.48, Kolozsvárra érkezik este 8.34; gyorsvonat indul (a nyugati pályaudvarról) délután 2.10, illetve 2.25 pkor, Nagyváradra érkezik este 7.08 pk.; Kolozsvárra érkezik éjjel 10.32; személyvonat indul este 6.15 pk.; Nagyváradra érkezik éjjel 2.12 pk.; Kolozsvárra érkezik reggel 7.13; gyorsvonat indul (a nyugati pályaudvarról) este 9.35 pk.; Nagyváradra érkezik éjjel 2.20 pk.; Kolozsvárra érkezik éjjel 5.47.

(Ezen vonatok egészen Predeálig közlekednek).

Kolozsvár és Nagyvárad között:

Nagyváradról indul személyvonat déli 12.11 ó., Kolozsvárra érkezik délután 4.33 ó.
Kolozsvárról indul szem. v. éjjel 11.25 ó., Nagyváradra érkezik reggel 6.37 ó.

Kolozsvár—Nagyvárad—Budapest:

Kolozsvárról indul gyorsvonat éjjel 10.54 ó., Nagyváradra érkezik éjjel 2.16 ó., Nagyváradról indul éjjel 2.26 ó., Budapestre érkezik reggel 7.35 ó.
Kolozsvárról indul személyvonat reggel 6.35 ó., Nagyváradra érkezik d. e. 10.47 ó., Nagyváradról indul d. e. 11.07 ó., Budapestre érkezik este 6.00 ó.
Szajoltól indul d. e. 11.09 ó., Budapestre érkezik déli 1.25 órakor.

Nagyvárad—Szeged.

Nagyvárad ind. 6 ó., d. e. 10.10 ó., d. u. 4.40 ó., Szegedre érkezik d. e. 10.45 ó., d. u. 4.22 ó., éjj. 11.40 ó.
Szegedről ind. éjjel 3.8 ó., d. e. 10.59 ó., 2.24 ó., Nagyváradra érkezik d. e. 9.40 ó., d. u. 4.00 ó., éjj. 8.20 ó.
Nagyvárad ind. este 7.52 ó., Csabára érkezik éjj. 11.04 ó.
Csabáról ind. éjj. 4.35 ó., Nagyváradra érkezik regg. 7.29 ó.
Csabáról ind. éjjel 4.29 ó., Szegedre érkezik regg. 7.40 ó.
Szegedről ind. este 8.00 ó., Csabára érkezik éjjel 11.07 ó.

Nagyvárad—Gyoma.

Nagyváradról ind. d. e. 1.48 ó., Gyomára érkezik este 7.14 ó.
Gyomáról ind. éjjel 3.35 ó., Nagyváradra érkezik d. e. 9.30 ó.

Székelyhid—Szilágysomlyó.

Székelyhidról ind. este 6.40 ó., Szilágysomlyóra érkezik éjjel 10.22 ó.
Szilágysomlyóról ind. éjjel 3.00 ó., Székelyhidra érkezik regg. 6.39 ó.

Debrecen—Nagyvárad.

Nagyváradról indul éjjel 3.26 ó., Debrecenbe érkezik reggel 6.27 ó., és Nagyváradról indul d. u. 5.12 ó., Debrecenbe érkezik este 8.13 ó.
Debrecenből indul éjjel 4.40 ó., Nagyváradra érkezik reggel 7.10 ó., és Debrecenből indul d. u. 4.08 ó., Nagyváradra érkezik este 7.20 ó.

Nagyvárad—Vaskóh.

Nagyvárad indul éjjel 4.35 ó., Belényesből ind. reggel 9.36 ó., Vaskóhéra érkezik d. e. 10.41.
Nagyváradról ind. d. u. 2.00 ó., Belényes ind. este 6.37 ó., Vaskóhéra érkezik este 7.37 ó.
Nagyváradról ind. d. u. 5.35 ó., Belényes ind. éjjel 10.08 ó., Vaskóhéra érkezik éjjel 11.08 ó.
Vaskóhéről ind. éjjel 2.57 ó., Belényesből ind. éjjel 4.00 ó., Nagyváradra érkezik reggel 8.20 ó.
Vaskóhéről ind. d. e. 10.51 ó., Belényesből ind. d. e. 11.54 ó., Nagyváradra érkezik d. u. 4.07 ó.
Vaskóhéről ind. d. u. 5.20 ó., Belényesből ind. este 6.28 ó., Nagyváradra érkezik éjjel 11.00 ó.

Az esetleges változásokat időről-időre közölni fogjuk, valamint a rendes viszonyok helyreálltával közölni fogjuk azokat a vonatok is, amelyek a téli időnyben állandóan forgalomban maradnak.

Nagyvárad, 1914. szept. 24.

A nagyvárad kereskedelmi és iparkamara:

Dr Moskovits József, elnök. *Dr Sarkadi Lajos,* titkár.

Páris várja a németeket.

Luigi Barzini, a „Coniera della Sera“ neves tudósítója, akinek Párisról írt közleményeit most feszült kíváncsisággal várja a világ, legutóbb is érdekes dolgokat írt lapjában. A Párisról adott képei nyomán mindinkább felismeri az ember az 1870-iki helyzet vonásait Páris arcán. Amit különben nemesak egy szellemes reporternek mindent meglátó szeme s tolla jelent már, hanem — Stein főhadiszállásmesternek egyszerű, rövid szavai is.

Este már fél tizkor bezáródik az ajtaja Párisban annak a kevés kávéháznak is, amelyekhez a szomorú viszonyokban hívek maradtak vendégeik.

A hirhedt éjjeli világ központjai most kolostori csendben pihennek.

A kupolás Montmartre olyan az éjszappadt holdfényében, mint egy idegen város a messze keletről. A Place Blanche, ahol eddig tündéri fényben zene és tánc járta, most ép oly fénytelen s barátságtalan, mint egy falucska sötét templom-tere. A mindennapi sötétséghez oly jól illik a Moulin Rouge kiskápolnájának harangkongásával. A rue Royale elárvult, mint elhagyott kert: Maxim egy óra mutató pontosságával zárja estenkint az ajtót s a klubok vén gonoszai, a javithatatlan bulvár-nép, az éjszaka madarai aludni térnek tiz óra előtt s előadásokat tartanak önmaguknak a korai lefekvés egészséges voltáról.

A vidék felhasználja a várossal való rövid közlekedési lehetőséget s feltépi az utcákat: éjszaka száz és száz gödör felett, kórkáson pislog a munkások piros kis lámpája s igen sok város részben ez az egész világitás.

Az éjszakának ezt a csendjét időről-időre elveszi valami határozatlan zaj, mely előbb a messze távolból zeng, aztán mind közelebb és közelebb jön, míg végre mint terhes szekerek zörgése, mint számtalan lópata dobogása, mint katonák mikor lépésének zaja hallatszik. Valóban katonák: akik délről vagy nyugatról jöttek, ellepik Párist s azután elmennek észak felé. Reggel nyomukat sem találhatni: azt hiszi az ember, álmodott.

Egyszer jön egy lovascsapat, mely az utcát még jobban elsötéti. A paták dobogása döng az aszfalton, mint hatalmas, de halkított dobolás. Hallatszik a kardok csengése, a sarkantyuk pengése, az érdemrendek csendülése, de sehonnan egyetlen emberi hang. Az ablakok kinyíllanak, az asszonyok kisebb nagyobb esomagokat nyújtanak oda a vitézeknek, de — némán, köszönetet nem várva. Nem csak élelmiszert, hanem ingeket, zsebkendőt, harisnyákat is adnak nekik. Mindenki áhitattal néz a katonára. biz olyan, mint egy koldusbarát.

számadásokat és akkor nyomban fog határozni a segély felett is.

* **Fogolyörzés falun.** A komoly háborús világnak is meg van a maga nevetséges oldala. Még a harc egetverő zajából is ki-kicsillan egy-egy érdekes, humoros epizód, hát még az itthoni, a rendes kerékvágáshól bizony egy kissé kibillentett hétköznapi élet mennyi furcsa dolgot termel. Így például egy kis magyarországi faluba — a neve bizony nem valami ismeretes — orosz foglyokat internáltak, vagy negyven darabot. Főtt is az esze a községi kupaktanácsnak, hogy vajjon mit kellene csinálni, hogy valahogy meg ne ugordják a díszes nemzeti zsákmány. Nappal még csak szemmel tudják tartani őket, de éjszaka bizony nem virrasztgatnak mellettük a világ minden kincséért sem. Végre, hosszas fejtörés után az egyik esküdt polgár kibökte, hogy tudna ő valamit. Éjszakára le kell vezetetni a foglyokat, talán pórén nem lesz kedvük felszedni a sátorfát. S dictum-factum, ugy is cselekedtek.

* **Tánciskolai jelentés!** Antalfy Margit október hó 7-én kezdi meg a téli tanfolyamait. Lesz gyermek-, diák- és felnőtt kolon. A beiratás mártól kezdve Teleky-utca 3 szám alatt eszközölhető. A ballet tanítás október 1-én kezdődik. Minden vasárnap délután 3 órától és este 9 órától nagy gyakorló kolon van.

* **Inasok elhelyezése.** Asztalos és lakatos inasok, kiknek gazdájuk katonai szolgálatra hehivattak, jelentkezzenek az Ipartestületnél, hol munkába közvetítettnek. Az Ipartestület elnöksége.

Jó fajtájú és minőségű téli almát

szállít utánvétellel ab. Szilágy-somlyó vasut állomás métermázsánként 30 korona árban, a csomagolásért önköltséget számít:

Dr. Veverán György, ügyvéd Szilágy-somlyó.

* **Körlevél harctéri sebesültek tárgyában.** Tisztelettel közlöm, miszerint sebesült katonák számára nagymennyiségű vaságyat és hozzávaló egyszerű ágyfelszerelést készítettem raktárra, amelyeket célszerű kivitelben és a legjutányosabban szabott árban bocsátom Nagyvárad város és Biharvármegye n. é. közönségének rendelkezésére. Hajlandó vagyok már egy két ágyas felszerelést is változatlan mérsékelt árban megszámítani, és a megrendelő nevében bármely sebesült-korházba, avagy a hadvezetőség kijelölt budapesti címére önköltségem felszámításával leszállítani. Kiváló tisztelettel Weisz Kálmán katonai és kórházi berendezési vállalkozó, Nagypiac-tér 10. (Schwartz és Ullmann vask. cég mellett.) Telefon 905. sz. Az ágyakra az adományozó nevét és lakhelyét viselő kis fém-táblácskát alkalmazok kívánatra költségmentesen.

* **Több egyszobás lakás kiadó.** Értekezhetni a Polgári takarékpénztárnál.

x Egy nagy raktárhelyiség a Szacs-vay-utca 11. számú házban AZONNAL kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nél.

x **Kiadó lakások.** Szacs-vay-utca 11. számú házban egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel AZONNAL kiadó. — Ugyanott egy 4 szobás utcai modern lakás a hozzátartozó mellékhelyiségekkel f. évi NOVEMBER 1-ére kiadó. Értekezhetni a Gazdasági és Iparbank rt.-nél.

* **Ingatlan eladás.** Nagyteleky-utca 31. szám alatti ingatlanunk (lakóház nagy telekkel) jutányos áron azonnal eladó. Részletes föltételek megtudhatók Kossuth-utca 3. szám alatti irodánkban. Hungária cipőgyár rt.

RÓZSASZINÜNEK LÁTJA A VILÁGOT, ha az „UJVÁROSI DROGUERIÁBA” (Szent László-tér) jár vásárolni. Ez nem reklám, hanem valóság! Próbálja meg!

* **Női parthi fél cipők** fekete és barna színben K. 5-ért, szürke szarvasbőr cipők K. 5-ért. Saját készítményű fiu bokszipő K. 7, férfi bokszipő v. chevró fűzős v. zugsós K. 9. Női egész cipő K. 8, női amerikai egész cipők nagy választékban, ugyszintén minden uridivatcikk a legjutányosabban szereshető be Fekete Jenőnél Szentjános-utca 3. Kispipa mellett.

x **A legjobb akarattal kérem** győződjön meg a világhírű Rádium Bohémi Roma hegedű hur különlegességeimről. Gramofon lemez újdonságok Király, Fedák, Rózsa, Környe, Fráter nagysikerű felvételei. Saját készítményű modern cimbalmok, gramofon, hegedű és az összes hangszerek javítása olesón SIMON GYULA Rákóczi-ut 22. hangszerkészítő.

x **Kiadó lakások.** Ősi-tér 14. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. — Kossuth-utca 2. szám alatt két üzlethelyiség azonnal kiadó. Értekezhetni a Polgári takaréknál.

x **A legujabb párisi kalap-újdonságok** egyedül KOHN HELEN kalap-üzletében kaphatók, Nagy Sándor-utca (Weiszlovich-ház), ahol nagy választék áll a hölgyközönség rendelkezésére a legizlésesebb és a legujabb divatu kalapokban igen olesó árakban. A Szigligeti-színház művésznőinek kalapszállítója. Átalakításokat modellek után vállal.

* **Aszódi Mihály** Trieszti kávé tea rum közvetlen behozatali üzlete Nagyvárad Kossuth utca és Rákóczy ut. Csokoládé Király fiók üzletem Kugler Gerbaud bonbonokkal, felszerelve budapesti árakkal, a vásárló közönséget értesitem, hogy nemesfajú kávéim megérkeztek, a kávéfogyasztók élvezettel vásárolják Aszódy 8 féle zamatu pörkölt kávéját mely izre és zamatra utánozhatatlan. Cukorkáim, teáim, konyak likőrök, rumok, elsőrendű áruk, üzletemben nagy mennyiségű szalámi kapható, kocka cukor, por cukor, szardiniák, dzsemek, igen édes csemege szálló postán 5 kgos kasarakban szállítható. Tisztelt vevőim értesitem, hogy a vasuti szállítás megkezdődött ismét minden a régi árban kapható üzletemben ugy a Kussuth-utcán mint a Rákóczy-uton, Motor üzemi kávépörkölte a kirakatban látható. Katonák részére málnaszörp, Kristály limonábé és uti cukorkák.

**A legszebb
kézimunkák**

Tátray cégnél

Rákóczi-ut 4. Telefon 783.

SZÍNHÁZ

Heti műsor.

Szombaton: A Takarodó.

Takarodó. Érdekes estéje lesz ma a Szigligeti-színháznak, nevezetesen Bayerlein szenzációs darabját hozzák színre, mely a porosz hadsereg szellemét és mintaszerű feyelmét ecseteli az ő teljes korhúségével, amely teljes és igazi képét nyújtja a porosz katonai életnek. A Takarodó a fővárosban is

élénk érdeklődést keltett s a Vigszínház a közel multban elevenítette fel Bayerleinnek ezt az érdekesítő darabját.

Vasárnapi előadások. Délután fél 4 órai kezdettel a „Huszáresiny”, ez a fölöttebb kedves énekes népszimnű kerül színre a szokásos délutáni mérsékelt helyárrakkal. Este 8 órai kezdettel Szigeti József egyik legjelesebb énekes népszimnűvét „A vén bakkancos és fia a huszárt” adják elő a legjobb szereposztásban.

IRODÁLOM

Mihály pópa lánya.

— Sas Ede drámája a háborúról. —

A nagy világtörténeti dráma, amely a valóságban folyik: ott él már szinpadainkon is. Egymásután születnek a szindarabok, a melyben az írók a festett világba viszik a háboru megkapó képeit, megszólaltatják a nagy idők lelkét, amint ez mindig hivatása, kötelessége volt a szinpadnak és íróinak.

A fővárosi színházak esupa ilyen új darabokból állítják most össze műsorukat; s így lesz ez a vidéken is, ahol most nyitják meg szezonjukat az igazgatók. A legtöbb vidéki színház fölvette műsorába Géczy István Hortobágyi legények című népszimnűvét, amelynek a kolozsvári Nemzeti színházban volt a bemutatója. Sas Ede, a Nagyvárad főszerkesztője szintén most fejezi be Mihály pópa leánya című egész estét betöltő drámáját, amelyben drámai formába öltöztette 1914. történetének egy izgalmas epizódját, amely a bukovinai határszélen történt. A darab előadási jogát az Országos Színészegyesület szerezte meg s eddig Janovits Jenő a kolozsvári, Komjáthy János, a temesvár-budai, Szendrey Mihály, az aradi, Almássy Endre, a szegedi és számos más elsőrendű társulat igazgatója vette föl műsorába. Színre kerül a dráma a zágrábi Nemzeti Színházban is.

Erdélyi Miklós, a Szigligeti színház igazgatója, az idei szini évadot a Mihály pópa lányával kezdi meg.

A darab német fordítása most van munkában.

A Mihály pópa lánya különben könyvalakban is megjelenik s a szerző a könyv jövedelmét egészen a Vörös-Keresztnek adja. Előfizetési ára 2 korona, amely a szerző nevére a Nagyvárad kiadóhivatalába küldendő.

A Tuberkolózis szeptember—október 1-i száma a következő tartalommal jelent meg: A tuberkolózis és a háboru. Irta: Fáy Aladár dr. — Eredeti közlemények. Az állami és társadalmi együttműködés irányai a tuberkolózis elleni küzdelemben. Irta: Fáy Aladár dr. — Hazai mozgalom. M. kir. belügyminiszter 107475—1914. sz. körrendelete. Külföldi mozgalom. Törvényjavaslat a szociál-hygiene és a tuberkolózis elleni küzdelem szolgálatában álló dispensairek felállítására tárgyában. — Hivatalos állásfoglalás a Friedmann-féle tuberkolózis gyógyítószer ellen. — Tüdőbeteg gondozó intézeteink. Vegyes hírek. Szerkesztik Fáy Aladár dr., Schazl Pál dr és Tauniz Ferenc dr. Előfizetési ára egy évre 2 korona.

TANÜGY

Felhívás a tanonctartó iparosokhoz. A tanonciskolai beiratások megkezdődtek, miért is felhívjuk a város tanonctartó mestereit, hogy a büntetés elkerülése végett tanoncaikat még e hó folyamán nagyipar-téri polgári fiúiskolában levő ipariskolai igazgatóságnál beiratni elne mulasszák. Egyben felhívjuk a mester urakat, hogy lehetőleg személyesen irassák be tanoncaikat, hogy az iskola és a tanórák elosztása iránt a beiratkozásnál történhessék intézkedés. Erre vonatkozó későbbi kívánságuk figyelembe vételét nem fognak. Tisztelettel az Ipartestület elnöksége.

A kereskedő inasiskola igazgatósága közzé teszi, hogy az 1914-15 i tanév folyó év október 1-én kezdődik. A beiratkozások október hó 1, 2, 3 és 4 ik napjain fognak megtörténni még pedig az első 3 napon délután 3 tól 6 ig, 4 én délelőtt 9-től 12-ig. Az előadások október 7 én délután 3 órakor kezdődnek. Az előadás napjairól és óráiról később fogom értesíteni a kereskedő főnököket. A beiratásokról lefizetendő 20 korona tandíj, 2, illetőleg 3 korona tanszerekért és tankönyvekért, 30 fillér ellenőrző könyvecskéért.

Beiratások az iparostanonciskolába. A vallás és közoktatásügyi miniszter ur újabb rendelete szerint az iparostanonciskolai előadások okt. 1-én veszik kezdetüket. Az iparostanonciskola összes tanfolyamain, tehát úgy az egész évi, mint a téli tanfolyamokon, valamint a pincér-fodrász-tanfolyamon a beiratások szept. 21-től 30-ig tartanak meg, a tanítás pedig az egész évi és pincér-fodrász tanfolyamon október 1-én, a téli tanfolyamon december elején fog megkezdődni. Felhívom azért a t. tanonctartó mester urakat, hogy tanoncaikat a fenti határidő alatt mulhatatlanul beirassák. Hogy a mesterek kívánalmi a tanoncok beosztásánál és a mostani rendkívüli időben más tekintetben is lehetőleg figyelembe vehetők legyenek, óhajtandó, hogy a tanulók mestereikkel jelenjenek meg a beiratásnál. Szüts Izsó iparisk. igazgató.

IGAZSÁG SZOLGÁLTATÁS

Elítélték a magyarkanizsai szerb pópát. Szabadkáról jelentik: Tegnap tárgyalta az ottani törvényszék Jovanov Gedeon igazgató ügyét. Azzal van vádolva, hogy a nemzetiszinü kokárdát letépte Tuna-kov Tivadar magyarkanizsai iskolásfiu melléről, a porba dobta és rátaposott. Azonkívül azzal is, hogy megtiltotta a szerb templomban a himnusz éneklését. A vádlott nem érezte magát bűnösnek a kokárda letépésében, de a tanuk egybehangzóan mind rábizonyították a vádat, többek közt Vlasics Bogdán szerb földműves a következőket vallotta: szerb olvasóköri előtt álltak mintegy 5-6 an. A kalugyer az arra haladó Tusakov melléről letépte a kokárdát eme szavak kíséretében: Minek az neked! Azután a porba dobta és rátaposott. Az eseten önmaga is annyira megbotránkozott, hogy mindjárt ott hagyta a pópát és a társaságát. A tanuk mind ezeket vallották. Azt a vádat pedig, hogy a himnusz éneklését megtiltotta, nem tudták döntő bizonyítékot szerezni. Tehát csak a nemzeti szín meggyalázásában monddta ki a törvényszék bűnösnek és másfél évi börtönbüntetésre ítélte a pópát. Az ítéletet az ügyész és vádlott megfeleltette.

Legújabb táviratok.

Szerbia a végromlás szélén.

Szófta, szept. 25. A félhivatalos „Volja” írja: A legutóbbi hivatalos kimutatás szerint Szerbiában a **kolerabetegek száma tizenkétezer.**

A katonai liga ismét megkezdte a működését. Pasicnak ultimátumot küldött, amelyben felszólítja, hogy a helyzetet a leg-rövidebb idő alatt változtassa meg és követeli, hogy a kormányhatóságok intézkedéseinek a katonai liga véleményét is kérésük ki. **Ha Pasic követelésüket nem teljesíti föbelövik.**

Péter király beteg, befolyását elvesztette, közel áll a megörüléshez, Sándor trónörökös pedig gyöngye, könnyen befolyásolható.

A „Volja” így végvi a cikket: **Szerbia a végromlás előtt áll, nincs mód helyzetén változtatni. Megsemmisítés fenyegeti az angol hajóhadat.**

Krisztiania, szept. 25. Egy ismert norvég tengernagy a „Morgenblatter” című lapban szakszerű cikket közölt, amelyben többek között így írt:

Amint ma a németek megsemmisítettek három angol cirkáló, **úgy ho nap megsemmisíthetik az egész flottát.** Az északi és keleti tenger nincs már az angol hajószörnyetegek birtokában.

Regénycsarnok.

Modern Bar Kochba.

— Regény. —

Írta: Cseres Andor. 56.

A kegyelmes ur némi enyhülést érzett a Suskai szavaiban az előbbiekhöz képest, oda szólott a készülődőkhöz:

— Uraim, a gazda szivessége az első, kerüljünk belül én szívesen parolázom a szép asszony főztjeért.

Mindannyian betértek a tiszta szobába, ahol épen két terített asztal várt a vendégek, roskadozva az élelmiszerek alatt.

Buzi Bálint az egyik asztalhoz a kegyelmes és méltóságos uraknak jelölte meg a helyet, a szocialista vezéreket a másik asztalhoz áttette.

— Ne tessék rossz néven venni, uraim! — mondotta, hogy így két felé választottam a kegyelmeseket, de hát kicsiny a szoba, nem tér egyváltiban a két asztal, azért esett így a dolog. A képviselőjelölt ur pedig — fordult Schönhauserhez — oda ül, ahova szíve huzza! vagy itt vagy ott foglal helyet.

Ebben pedig a paraszt dolyf mutatkozott, mert hogy bizonyosra vette, hogy a grófokhoz ül, amire azt fogja elérni, hogy ő, a gazda nem fog helyet foglalni köztük.

Amig Schönhauser válogatott, mérlegelvén a helyzetet, a kegyelmes ur oda fordult Suskaihoz.

— De már bíró uram, innen el nem engedjük kegyelmadat.

Buzi szabadkozott, hogy neki, mint gazdának felszolgálás a kötelessége, mivelhogy az asszony a konyhát ott nem hagyhatja. Azonban Turay Barnabás megfogta őt és lenyomta egy székre, minek következtében a képviselőjelölt a szocialista vezérek közé jutott.

A Balkánon egy birodalom, a török birodalom, omlott össze négy balkáni király fegyvereinek sulya alatt.

Feltámadt újból az Arpádok magyar politikája.

Es Turay nem ezt a politikát támogatta, hanem apró kicsinyeskedés sugalmazta érdek politikát üzött, minek természetes következménye lett, hogy az ellenzék parlamenti tagjai a vezéreken kívül, de azokat vádolva, tömörülni kezdett, s ha előbb a kormány két vezérének fejét követelte, most saját vezéreinek fejét dobta áldozatul.

(Folyt. köv.)

SZERKESZTŐI PÓSTA.

Sz. S. Ön a következőket írja: «Szté kell útni a félkékalmárok közt, a kik az utálatos különkiadásokkal sarcolják a szegény népeket, a kiknek a szájától veszik el a kenyeret a 2 krajcáraikkal, a mikért fére ujságjuk árusítják. Miért nem lép közbe a főkapitány? Miért türik a szerkesztők?»

Válaszunk a következő:

Hogy a főkapitány mit tesz, az az ő dolga. A különkiadások ügyébe bajos beleavatkozni, mert a dolog csak részben tartozik hozzá.

A szerkesztők sem tehetnek mást, mint a mit mi már elégszer megtettünk: figyelmeztetjük a közönséget, hogy ne dobálja ki a pénzt fölöslegesen.

A közönségen fordul meg a dolog. Lassankint mindenki rájön, hogy nem semmisítenek meg minden nap háromszor, reggelire, ebédre és uzsonnára egy orosz vagy francia sereget, a ki tehát minden ordító rikkancsnak beugrik és televásárolja a zsebet első, második és harmadik különkiadásokkal, az csak a pénzt dobálja ki hiába. A közönségnek ez a kijózanodása legjobb orvosság a különkiadásokkal való visszaélések ellen. Többet ér minden drákói szigorú; hatását már is láthatja a lassan a rikkancsordítástól mentessé váló utcákon.

A szerkesztésért ideiglenesen felelős:

Dr. PAPP KÁROLY.

Biharmegye alispánjától.

15723—1914. szám.

Pályázati hirdetés.

A szalárdi főszolgabírói járásban nyugdíjazás folytán és a vaskóhi főszolgabírói járásban lemondás folytán üresedésbe jött évi 2000 (Kettőezer) korona kezdő fizetéssel, évi 360 (háromszázhatvan) korona lakáspénzzel és évi 600 (Hatszáz) korona uti általánnyal javadalmazott járásorvosi állásokra és az esetleges megüresedő más járás orvosi állásra ezennel pályázatot hirdetek.

Felhívom mindazokat, akik ezen állásokat elnyerni óhajtják, hogy az 1883. évi I. t. c.-ben előirt minősítésüket igazoló okmányokkal felszerelt pályázati kérvényüket a 125000/902 B. M. szám alatt kibocsátott vármegyei ügyviteli szabályzat 4-ik §-ában előirt módon Biharvármegye főispánja Méltóságos Dr. Miskolczy Ferencz urhoz címezve az 1914 évi október hó 31-ének d. e. 12 órájáig hozzám anyival inkább nyujtsák be, mivel a később beérkező kérvények figyelembe vételét nem fognak.

Nagyvárad, 1914. szeptember 24.

Fráter Barnabás,
alispán.

A cs. és kir. helyőrség közétkezési kezelése Nagyvárad.

Hirdetmény.

Nagyvárad állomáson a legénységi közétkezések elkészítéséhez szükséges hús, zsír, liszt és élelmiszerek biztosítása tárgyában.

1. A biztosítási tárgyalás 1914. évi október 2-án d. e. 9 órakor tartatik meg a helyőrségi közétkezéskészítés hivatalos helyiségében a várban földszint 44. sz. alatt.

2. A biztosítás 1914. évi november hó 1-től 1915. évi október hó 31-ig terjedő időre történik.

Az állandóan beszállított csapatok és intézetek körülbelüli évi szükséglete béke idején:

140.000 kgr.	marhahús
4000 "	disznóhús
140.000 "	disznózsir
100 "	szalonna stb. stb.

Ezek a számadatok pusztán tájékozással szolgálnak béke idejére. A szállító köteles azonban a tájékozással közölt fenti adatokra való minden tekintet nélkül a helyőrségi közétkezési kezelés által igényelt cikkeket a kezelés által megszabandó mennyiségben az ajánlat szerinti egységáruk mellett a mindenkori szükségletnek megfelelőleg szállítani.

3. Külső szállítók a terményeknek a helyőrségi közétkezések részére való szállításánál a katonai díjszabást vehetik igénybe.

4. Csak az 1. pontban megállapított határidőig beérkező, 1 koronás bélyeggel ellátott írásbeli ajánlatok vétetnek tekintetbe. Az árak a hús, zsír, szalonna stb. kilogrammja után teendők.

Az ajánlatok az alábbi minta szerint szerkesztendők és magában kell, hogy foglalják az ezen mintában felsorolt nyilatkozatokat.

5. A liszt és élelmiszerek (rizs, dara stb.) nagyban való szállítására vonatkozó ajánlatokkal az illető cikkek 1/2-1/2 kg.-nyi mintája beküldendő, még pedig a lisztre nézve a budapesti malmok liszt minősége szerint.

6. A helyőrség közétkezési kezelése fenntartja magának, hogy az összes vagy csak egyes ajánlott cikkeket az egész biztosítási vagy rövidebb időszakokra elfogadhatja.

7. Minden ajánlat az ajánlott teljesítmény értékének 5%-a erejéig terjedő bánatpénzzel a 2. pontban az egyes cikkekre nézve megjelölt évi szükséglet után biztosítandó.

8. Az ajánlattevő ajánlatáért a benyújtás napjától kezdve legalább 14 napig szavatol, mely időn belül az elfogadás fölött a döntés megtörténik. Rövidebb elfogadási határidők tekintetbe nem vétetnek. Az ajánlattevőnek kötelezettsége a helyőrségi közétkezéskészítésnek ármérséklés vagy az ajánlat megváltoztatása iránti netáni tárgyalásai következtében sem szűnik meg.

9. Az üzlet lebonyolítására nézve az ezen tárgyalásra a helyőrségi közétkezéskészítés által kiállított feltételfüzet határozmányai mérvadók és minden ajánlattevő tartozik ezen feltételeknek magát alávetni.

A feltételfüzetet a helyőrség közétkezési kezelésének helyiségében (Vár földszint 44. számú ajtó.) délelőtt 9-től 11-ig mindenki megtekintheti; ugyanott közelebbi szóbeli értesítések is nyerhetők.

Nagyvárad, 1914 szeptember hó 24-én.

A helyőrség közétkezési kezeléséé.

I K. Ajánlat.

Alulírott a Nagyváradon 1914. szept.

24-én kelt hirdetmény folytán ezennel kinyilatkoztatja, hogy a nagyvárad állomás részére

1 kgr. marhahúst	... f. azaz	... fillérnyi árban
1 kgr. disznóhúst	... f. azaz	" "
1 kgr. disznózsirt	... f. azaz	" "
1 kgr. szalonát	... f. azaz	" "
lisztet 0. jelleg szerint	... f. azaz	" "
" 3. jelleg szerint	... f. azaz	" "
" 5. jelleg szerint	... f. azaz	" "
rizksását minta szerint	... f. azaz	" "

... től ... terjedő időre szállit.

A marhahús utáni árakat mint állandókat kötöm ki magamnak, vagy havi árszabályozás ellen a budapesti vágómarhapiac átlagárak alapján minden hónap harmadik hetében, a feltételfüzet XI. cikkének értelmében. (A nem kellő törlendő.)

A többi cikkekre nézve az árakat mint állandókat kötöm ki magamnak; egyedül a lisztre nézve megadom a cs. és kir. 7. hadtestparancsnokságnak azt az egyoldalú jogot, hogy az árszabályozást a feltételfüzet IX. cikke értelmében eszközölhesse.

Ezen ajánlatért a mellékelt ... K bánatpénzzel, mely ... ből áll, kezkeskedem.

Továbbá kötelezem magamat, hogy 14 napon belül az ezen ajánlatom elfogadásáról szóló értesítés után a bánatpénzt a teljes óvadékra kiegészítendem, ellenkező esetben a helyőrségi közétkezési kezelésnek megadom azt a jogot, hogy a kereseti összegeket a bánatpénznek az óvadékra való kiegészítésére visszatarthatja.

Az ezen tárgyalásra kiállított feltételfüzet határozmányait pontosan ismerem és azoknak magamat egész terjedelmükben alávetem.

... 191 ...

(Aláírás a cím pontos megjelölésével.)

Kevés pénzért sok mindent vásárolhat, és pedig:

női harisnyák, párja 30 fillértől, selyem harisnyáig
férfi zokni " 28 " " zokniig
gyermek harisnya kötött 20 fillértől. Női férfi fehérneműk zsebkendők, ridikülök pénzerszények, ernyők igen olcsó árért. Himzés valódi klóplí csipkék.

Férfi gallér darabja 10 fillér,

csak míg a készlet tart. Vidéki rendelések utánvétel, viszont eladóknak engedmény, meg nem felelőért a pénzt visszaadjuk.

Klein Sándor és Társa
Rákóczi-ut 14.

Műszaki harisnyakötőde

Nagyvárad, Nagy Sándor-u. 2.
(Ausländer férfinzabócég után.)

KÉSZIT új férfi fuszekliket és női harisnyákat a legdivatosabban, igen tartós kivitelben és olcsó árban. Elvállal fejleléseket s javításokat, valamint azsur- és muslin-harisnyákat, kivágott cipőkhöz a legmegbízhatóbban készít. Egy próbarendelés meggyőző mindenkit a harisnyák jószágáról. Az üzlet 14 év óta áll fenn. Sok pénzt megtakarít ha harisnyáit

Lippner Marknal szerzi be.

Cement, cementcsövek, fecsatornázás

ismert jó minőségben.

Kondor Dezső

Nagyvárad, Nagypiacz-tér 1. sz.

Telefon 969. Telefon 969.

Nagyvárad városrendőrkapitányi hivataltól.
7184—1914 B. szám.

Hirdetmény.

A büntettekről és vétségekről szóló 1878. évi V. t.-c 439 §-a, illetve a távirtda, távbeszélő és villamos berendezésekről szóló 1888. évi XXXI. t. cz. 12. §-a értelmében aki a távirtdát, illetve távbeszélőt, vagy annak tartozékát szándékosan megrongálja vagy szándékosan oly cselekményt, vagy mulasztást követ el, mely által a távirtda, illetve a távbeszélő használhatósága félbe szakíttatik vagy gátoltatik, a háboru esetére való kivételes intézkedésekről szóló 1912 évi LXIII. t. cz. 21. §-a alapján öt évig terjedhető börtönnel és 4000 koronáig terjedhető pénzbüntetéssel büntetendő.

Ezen büntetendő cselekmények a m. kir. ministeriumnak 1914 évi július hó 27-én 5488—1914 M. E. számú rendelete értelmében gyorsított bünvádi eljárás alá tartoznak.

Nagyvárad, 1914 szeptember 24.

Jánosy,
r. főkapitány

PAPI RUHÁK.

Tisztelettel értesitem a nagyságos és főtisztelendő papságot és a n. é. közönséget, hogy papi és civil ruha tökéletességét áttanulmányoztam Budapesten, hogy a nagyságos és főtisztelendő papságnak kényelme legyen nálam beszerezni a szükségletét. Vidéki megrendelőnek elég egy minta reverenda beküldés, esetleg hívásra személyesen kiutazom.

Alkalmomra bármilyen szalon ruha kölcsön kapható.

Alázatos tisztelettel

VAJNOVSZKY KÁROLY

papi- és polgári szabó.

Szent János-utca 32. (Saját ház.)

ALAPITTATOTT 1898-BAN.

Kálvária-utcán egy üres telek eladó.

Félárban

kapható visszamaradt
melfűző, haskötő
leibchen.

Próba választékot készs
séggel küld

Rosenzweig Róza

melfűző műterme (Szalárdi-u. 9.)

Szent István-nyomda részvénytársaság, Nagyváradon.